

Передплата

на «РУСЛАН» вноситься:

в Австрії:

на цілий рік 12 р. ав.
на пів року 6 р. ав.
на чверть року 3 р. ав.
на місяць 1 р. ав.

За границю:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят з год. 5-їй пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. ул. . . . — Експедиція місцева в Агенції Ляндовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесени по 15 кр. від стрічки.

Товариство русских письменників.

Недавно замістив був в «Дѣл-і» п. Лукіянович деякі уваги про нове товариство русских письменників з наміром, щоби викликати ширшу дискусію над способами, як оно має утворити ся і над цілями, які має собі поставити. В першій лінії забрав голос п. В. Гнатюк, голова «Академічної Громади» і комітету, що підняв ся ініціативи та вступних кроків для підготовлення сего діла.

Про стан початої роботи та про способи дальшої організації такого товариства пише п. Гнатюк ось як:

Не так то давно доводило ся нам по часописах читати, що вдова по рускім письменнику в крайній нужді звертає ся до милосердя людей і благає у них помочи, бо инакше прийде ся їй загинати. Отсей факт тронув глибоко декого з членів Акад. Громади; они почали дискусію над тим, чи не можна би подібним фактам запобігти якимсь способом. В протягу дискусії показало ся, що находить ся таких вдів з дітьми й більше, особливо на Україні, і то навіть по таких письменниках, що належать у нас до найперших, що рознесли наше імя по цілій Европі; показало ся також, що самі письменники наші жили нераз в дуже поганих матеріяльних обставинах, котрі впливали як найгірше на їх літературну діяльність. Ба і тепер є у нас письменники, що положили немалі заслуги для нашої літератури та й могли-б ще в неоднім прислужити ся єї, коби власне не ті матеріяльні обставини, що кажуть їм

хапати за перо — не щоби щось творити, але щоби сповнювати такі механічні функції, до яких не треба ані більших студій, ані таланту, ані творчости. Очевидно, що такі відносини не можуть спонукати більшого числа людей, щоби они пустили ся на заводових літератів, що не уважали би свого занятя лише побічним, а головним, неначе урядовою посадою. Звісно-ж, що чим більше таких людей, независимих від нікого, тим ліпше для розвою нашої літератури; коли-ж ми стремимо до як найширшого єї розвою, коли хочемо єї зрівнати з літературами других високо цивілізованих народів, то ми повинні старати ся, щоби число независимих від нікого літератів не зменьшало ся, але що-раз дальше збільшало ся. До того-ж може довести єдино добре з'організована матеріяльна підмога для літератів.

Оттакі думки дали почин до основаня комітету. До комітету вибрано п'ятох людей, самих Громадян, і поручено їм зайняти ся ближше справою. Комітет зладив два поданя і виїс їх до міністерства; в однім просив о дозвіл збираня складок в Галичині і Буковині на висше згаданий фонд, в другім просив дозволу на уряджене фантової лотерії в користь тогож фонду. На перше подане комітет дістав відповідь, оголосив відозву і вибив бльоки; доси не розсилав їх тому, що ніхто ще не зголосив ся в тій справі до него. На друге подане комітет не дістав доси відповіді; однакж сподіє ся, що міністерство полагодиць єго прихильно, маючи на увазі чисто добродійну ціль фонду.

Комітет не думає обмежити ся на тім, що доси зробив. Він має право розширити ся, прибираючи до себе також старших

людей. В жовтні, коли з'їдуть ся вже всі до Львова, тепер несприятні, комітет спростить більший кружок на нараду, розширить ся і постановить дальший плян діяльності. Коли наші письменники порозуміють ся і прийде до заснованя товариства, тоді комітет зможе призначити гроші передати єму до диспозиції; коли-б товариство не завязало ся, тоді комітет по своєму розумінню розділить гроші між тих, що їх найбільше будуть потребувати.

Колиб прийшло до завязаня товариства наших письменників, то очевидно побіч єго головної цілі, на яку вказав уже тепер завязаний комітет, побіч взаємної підмоги, товариство муїло-б зайняти ся з'організованем видавничого руху, кольпортажі і т. д. Брати на свою руку ще й управу театру, як згадувано, було-б для него зовсім непригідно, бо щоби управа театру була відповідна і уміла, на те треба окремого товариства, що виключно занимало би ся театром; товариство-ж письменників мало би і так аж за багато роботи.

Час до завязаня товариства письменників є тепер дуже відповідний, бо надходить ювілей Котляревского, котрий здало би ся чимсь поважним і користним зарозом для цілого народу зазначити. Тай самі письменники можуть на ювілей з'їхати ся і статуту уложити. Число знов письменників, коли возьмемо Галичину разом з Буковиною і Україною, представляє ся так поважно, що може ручити ся за успішний розвій товариства. Треба лиш поки час, брати ся до діла.

Справа почата! Най тепер заберуть голос наші письменники, особливо старші, та най вискажуть свої думки так що-до самого фонду, як і що-до основаня товариства;

За батькову вину.

Святочне дідове оповіданне.

Написав *Олександр Катренко.*

(Дальше.)

— Мамо, чого це ви?

А вона від його пестощів, який й мала сум, вже й згубила і забула про нього, сьмієть ся навіть радесенько.

— Що чого?

— Та сумуєте!

— Відкіля тобі здало ся таке? Чудненький ти в мене трошки! Адже бач, я весела, сьмію ся... мій ти синочку, мій коханчику, мій ти любчику!

— Ні, ні, не підманете; я добре бачив, які ви були! — каже він збентежено, зазираючи їй у вічі. — Я постеріг...

— Тю-тю, маленький дурню! Ну, де-ж той сум у мене? І вигидає! Бігав там десь, бачив когось, або щось такого, а на мене звернув, який добрий! Піді-ж, нападись на кого богатшого, може хоч шашка дасть! — відповідає вона йому і бавить його, цілує, всього найпалко обціловує. Все забуває, сама себе не тямить, дивлячись на свого єдиного, свого коханця, свого любчика.

— Ні, ненечко, тепер і я бачу, що сьмієтесь, що повеселішали, а коли тільки прибіг,

ви плакали, плакали і не кажіть міні нічого, плакали... Ач ось й досі вохкеньке під очимами! А що уловили ся? Тепер не скажете, що ні. — Піймає він її, гладячи рученятами по виду.

— Та чого ти присікав ся, причепендя! Наче ренях той пристав. Геть же, коли так! О, та який же й навіра! Ну, коли тобі хочеть ся вже, то то так! Довго тебе не бачила й сумно трохи стало. Думала: де то мій син? Забув мабуть про мене, свою неньку рідненьку. От і все, коли тобі так бажало ся знати. Ну, що полекшало тепер?

— Ненечко, любесенькі, ріднесенькі, я з вами буду! Не кидати-му, не піду нікуди від вас. Не сумуйте-ж більш!

Тепер ледві він вже не плаче, ледві здержуєть ся, от, от ще трохи й розлілеть ся.

— Ні, ні, мій голубе, моя... моє все!

Кинеть ся було, схаменувши ся, вона його заспокоювати. Пригорне до себе і тисне в обіймах, та що тільки не задавить поцілунками. Потім ще й залоскоче губами під шиєю. Заллеть ся воно, зарежечеть ся і вона й любо, весело їм обом. Ото вже він, як сказав, а ні за віщо не відійде від неї, ані на ступінь не відстане, так і слідкує усюди за нею. Так хвостиком і ходити-ме. І засне з нею, до боку її притулившись, ще і рученятами обхопить за шию, щоб бач не втікла від нього.

Як у річку впало, проминуло ще скільки років. Підріс ще Микола. Стає вже він батькови і матері своїм й у помочі неабиякій. До-

глядяє господарства, де ока треба: віска відміряти, сіна відважити і гостей, як що, то обслужити, все він як слід, до діла зробить. Вже йому за десять років перелізло. Дивлять ся було на нього люди і завидують, кажучи:

— Щасливі родителі, котрим Господь дав таку дитину, таку добру! По всьому видко, що годувати-ме на старости-літ воно їх. Єге й правда-б тому була.

Правда, що було те видко. Правда, що були й муїли бути щасливими батько з матір'ю таким сином. Єге, все гаразд, все добре було, на жаль тільки, що до якого часу, бо тут саме скоїло ся таке, що... та от зараз побачите. А поки потеріть трохи.

IX.

В осени, під якесь велике свято, у вечері вярив Опанас Іванович жінку і сина, всю свою сімю, у Писарівку до церкви. Час проїзду з Ромнів давно вже минув. Хіба-не-хіба хто дуже запізнавши ся пробіжить, та й то, поєнімаючись, до Бабів й не завертає. Засумував, запустував шлях зовсім. Пуєто й у дворі. Нема господарям ніякої роботи. Після кількох місяців великого клопоту настала задля них така-ж велика навіть сумна відлига. Розпустив Опанас Іванович і всіх своїх наймитів, бо, мовляв, і себе самого свою господарську «нарсону» гаразд ні до чого притулити. На сю-ж хвилину, коли ще і Іва з Миколою його, хоч і не на довго, покинули, лишив ся він сам, один, як палець, на ввесь

одна і друга справа дотикає їх безпосередно, то чей-же не байдушна їм.

Що-до самої складки на «фонд для підмоги незасібних літератів», котрий як сказано, може зляти ся з фондами новооснованого товариства, то замічу ще, що приватно говорено мені вже з різних боків, немов то нова складка буде тягарем для людей; у нас і так є дуже багато різних складок, недоведених до кінця, і т. д. Такі складки, як у нас, знаходять ся і у других народів, ще у більшім числі, лише ведені енергичніше, тому і успіх з них більше видний. Хто вимовляє ся від сеї складки, той певно робить так також при інших. З таким шкода говорити!

Бразилійський рай у Франції.

Наш земляк Володимир Бугель надіслав з Парижа статтю до *Słowa polsk-ogo*, в котрій представляє огидну торгівлю недорослими дітьми по французьких фабриках. Тих дітей достарчає Італія несовісним італійським і французьким торговельникам людського товару, а купцями на них є головню французькі фабриканти шкла. Одним ходить о зарібки, які тягнуть з тяжкої праці і гіркої кривди недоростків, другим о дешевого робітника.

Секретар італійської амбасиди в Парижі, маркіз R. Paulucci di Calboldi в своїй розправі «Продаж малих Італійців у Франції» описує ось як сю гідку торгівлю:

В двох полудневих провінціях Італії, в *Saberta* і *la Basilicata*, а властиво в п'ятнадцяти або двадцяти селах тої землі, з'являють ся що року «панове підприємці» — «*signori padroni*». В околицях, котрі они навіщають, велика нужда. Тож тим радше приймають їх вітці, до котрих они звертають ся.

Бо і чомуж мали би бути їм не раді? Тільки ротів вижити тяжко навіть на полудни, де потреби менчі. А *signori* правлять, що хто хоче, може собі улегчити. У Франції легко о заробок, а платять там добре. Нехай кожний віддасть одного, двох синів, а *signori* умістять їх у французьким краю — розуміє ся, потрутять собі якусь суму за посередництво.

Але родичів се не дотикає. Овшім, підприємці від кожної дитини готові їм зараз заплатити яких сто лірів (франків). Кошти перевозу також не спадуть на батьків. Чи-ж то зле? Сто франків в кишені і одна губа менше. За три роки (такий є звичайно речинець найму) діти,

коли сподобають собі у Франції, зістануть там дальше, коли ні, вернуть.

Найчастіше наступає згода. Матери хочать дати дітям троха біля, дещо з одежини. Але на що підприємцям баялету? — у Франції убирають ся инакше! Ще будуть з них сьміяти ся: що буде треба, там купить ся їм... Скоро зганяють чередку, завізваний парох дає їм благословенє на дорогу, а кожний батько ставить в костелі свьчку перед святим іменником і — щасливої подорожі!

Який се подібний опис до практик наших американських агентів! Так само шукають найбільшійших нуждарів, так само заманюють їх надіями на легше житє і великий заробок і вивозять у далекий край, а там виселенці без опіки і помочи приневолені піддати ся нелюдському визискови підприємців. Винують нашого мужика, що він легководушний, лїнвий і жадний легкого зарібку, що темний і дає ся скоро затуманити — але таке саме бачимо і деінде. А причина тому тільки одна нужда, безвиглядність, що хапає ся без розваги, що само насуне ся під руки, щоби лиш здобути для себе істнованє. При ськім-такім добробиті найде ся і розум, бодай той хлопський розум, і осторожність і привязанє до рідні — але де нужда кожного ранку заглядає в очи і бідак не певний, чи він буде мати нині кусок хліба вложити до уст, там визиск має широке поле.

Дальше описує Paulucci нужду італійських малолїтних робітників в околиці міста *Saint-Etienne*:

Малих італійських мучеників є багато в тій околиці. Кольонії провадять «*padroni*» і визискують бідних дітей з рафінованим артизмом. Канчук майстра уміє здержати виступи надто горячих або незалежних натур. Що до їди, заледво що подають єї дітям. Дістають кусники твердих скірок хліба, трохи юшки, та води. Одежію для них — лахмани. Убранє коштує! Нема що і говорити про капелюхи, або черевики — се збиток. Такі нуждарі не повинні мати сих забаганок. На ніч замихають сю людську дич на стрихи. Падроне збирає їх зарібки і засипляє на м'якким ліжку, а бідні невільники стогнуть на своїх берлогах.

І все те дїє ся з дітьми, що не дійшли ще до відповідних літ для такої праці. Очевидно, що не видержать довго такої нужди, та звичайно кінчать в шпитали своє злиденне житє, ще перед скінченєм контрактного часу найму.

Такі відвідини у молоденького невільника в шпитали описує Paulucci трогаючими словами.

Пишу ті рядки — каже — тільки що вер-

нувши з дитинячого шпитала при улиці *Séves*. Одна милостива особа, котра відчуває нещастє опущеної дїтвори, повідомила нас, що один з тих нещасливих «малих Італійців» прийнятий перед двома місяцями до шпиталу, має почислені хвилі житя. Розходило ся о слабого, никлого хлопчину, літ чотирнацяти. Антін Капуано (так називає ся) міг оповісти нам ще перед смертю сумну одисею свого житя. Родичі віддали єго в січні 1896 р. одному з «падронів» Донатови Фочі, а сей умістив єго в шклярни *Legra* на рівнині *Saint-Denis*. Житє нещасного хлопця містить ся в тих словах: праця понад сили, їда кепска і недостаточна. Коли жалував ся, падроне скоро заспокоював єго голод побоями. Головною засадою суспільної економії тих торговельників є завсїгди те саме: бити невільника, се значить дати єму їсти. І так молодий корчик, никла істота мусїла угнути ся: Капуано помер в шпитали на сухоти. А таки він був дуже щасливий (єго чорні, хороші очи свьдчили виразно про те), що знайшов бодай раз приязні лица та чув лагідні і милосерні слова. З якою радостію бідний хорий показував нам пятьдесятцентимівку, яку подарував єму член товариства милостині. Ніколи не посїдав такої суми і дивив ся такий задоволений на сей свій скарб! Одинокими хвилями щастя на землі для того парияса були єго слабість і смерть.

Опінія французька обрушила ся на нелюдських визискувачів до крайности а власть зарядила в наслідок донесень Paulucci-ого строгє слідство против них. Перший дістав ся згаданий Фочі під ключ. Комісар *Rebondin*, що переводив справу против него, оповідав, що Фочі брав за своїх «вихованців» до тисяча франків місячно. В р. 1896 прогнано єго з мешканя, яке займав з причини нечуваної нечистоти. А найгіршу комнату занимали діти. Щоби зменшити видатки на їду, жінка Фочого, що часами тільки купувала для них сухарі, виганяла діти на дорогу збирати відпадки ярини, які викидали перекупці на дорогу. Біднота з куряви і з ринштоків вибирала капустає листє, купи фасолі і по такої їді ішла до роботи...

От маєте той бразилійський рай — у Франції!

Вісти політичні.

Вислід міністерських конференцій можна схарактеризувати словами: «або—або». Ставить до вибору австрійській опозиції: або схаменутися і не спиняти важних справ держави, або правительство дасть собі раду і без неї. Се лютить дуже німецьку опозиційну прасу. Она підносить крик обуреня, виставляючи комунікат

просторий двір. Походив, походив він з нудьги по ньому, зазирнув туди й сюда по всіх кутках і закутках й не знайшовши, за щоб взяти ся, чим би скоротити нудний час самотности, вийшов за ворота і сїв на ослінці, що там був прироблений до частоколу.

Примостив ся і залюбовав ся на свьт Божий. А було чого й тєс. Осїнь була, хоч і пізня вже, але стояла вона погідна того року і той вечір, що про нього річ, впав гарний-прегарний: теплий, тихий, чудовий; такий, які бувають сеї доби тільки у нас на Україні. Було бабське літо, як звуть таку гарну осїнь наші люди, шуткуючи. Сонечко ось-ось не видно, як сховало ся. Все небо на заходї жарко горить, переливаєть ся червоним полум'ям, обкидаючи рожевого коліру свьтлом і землю і все на землі. Нерухомо стоячі хмарки з того боку здають ся золотими. Повітре чисте, дихаєть ся легко і вельми прозоре, око вбачає далеко, далеко в далечині. Перед очима розкішно розпластав ся могутий богатир, осїнний рівний степ. Скільки мога вздріти і вширш і вздовж, він красував ся у всїй своїй красі. З своїми чорними плямами рілі, жовтими стерні і темно-зеленими, та жовто-зеленими отави він був похожий на розкішно убраний, чудовий чарівно-великий килим. Денеде визначували ся на ньому якісь чорні велетні: то стоги зверху почорнілого від диму сїна. Між стогами, наче карлики, маячили запізнїлі темно жовті полукіпки. Все те що хвилини більш і більш пурінало у налягавші поки ще рожеві сумерки, ало вони все темнішають й темнішають і от-от не видно, як незабаром мусять перевернути

ся на темряву, котра покрие, сховає собою все. Хіба-ж не чарівний образ?! Що ваша Італія! Гетьте ви з нею! Що мінї чуже, коли ось тут яке хапаюче за душу, своє, рідне! Не знаю як воно люди міняють своє гарне на чуже, хоч нехай і теж гарне. На мене-ж покинути неньку рідненьку навіть і з її всіма болячками, однаково, що нежити, вмерти.

Але подивіть ся на Опанаса Івановича! Чого це він спинив свій погляд на шляхови й не зводите відтіля очий? Чого він туди так очи востромив? Що там таке так щиро пильнує? На отій гинучій у далечині, наче неохайно кинутій ким, без кінця довгій чорній віровці-стежці-шляхови вельми зацікавило його щось таке. Там далеко, далеко ледві запримітив він невеличку пляму. Іноді йому здаєть ся, вбачаєть ся, що вона наче розділяєть ся; з однієї стає дві. Але це тільки на мить, а потім знов щось чорніє й годі. Отож, не вірючи очам, вдивив ся він, силкуєть ся, а ніяк не розбере, що з того мусїло-б бути таке і чи ворухить ся воно, чи ні, стоїть нерухомо. Але ось що далі й далі, то більш і більш починає розбирати ся виразніше. Виходить, двигаєть ся і навіть наближаєть ся сюди. Ще трохи і можна й догадувати ся про нього. Не інак, хтось або їде, або йде. Але ні задля їздця наближаєть ся вельми помалу. Коли ось й розділило ся воно на двоє.

— Еге, тепер не інак, як ідуть хтось двоє, — подумав Опанас Іванович.

І от так впевнившись, покинув пильнувати і замислив ся. Зложив руки на груди, похню-

пив важко голову і гадає, думає, а об чім, про те він один знав. Але мабуть і було таки чого й об чім йому й подумати. Так потонув він у тих своїх глибоких гадках, що і не постеріг, не вчув, коли по шляхови наблизили ся до двору, а потім звернувши, підійшли близенько й до нього два подорожні. Стали вони перед ним і мовчки счудовані пильно приглядають ся до Опанаса Івановича. Силкують ся візнати в ньому когось давно баченого, котрого ніколи не сподівали ся й побачити. Той такий погляд їх розбудив, розбуркав від важкої задуми і Опанаса Івановича. Оханув ся він, глянув в свою чергу і аж здригнув ся весь; аж трясця його заколотило від великої, страшної несподіванки. Дивить ся на них, глядить і очам своїм не йме віри. Мерці з того свьту! Мара якась! мелькає у його переляканій думці. Ні, не мара, це живі люди, але які?! Хто?! Вони задля нього ще, не в приклад, страшніші над усяких тогосьвітніх виходців. От що збентежило так Опанаса Івановича. — Невже-ж це вони?! Ні, я помиляюсь, це не можливе. А що як вони? — знов сновигає у його голові. Коли ні, він не помилив ся. Швидко, зараз постала перед ним гола правда. Більш ніж впевнив ся він, ще це хто його знає й відкіля негадає, несподівано звалило ся, впало на його голову важке лихо, та ще й яке, як би ви знали!

Дальше буде.

міністерських конференцій за крайне легковажене конституційних основ. На ділі доказує постановою обох кабінетів міністерських, що лише з пошанованя для тих конституційних основ австрійське правительство хоче ще раз зробити пробу з тою радою державною, в котрій горстка німецьких загорільців не допускає жадної хосенної праці.

В передовій статі N. fr. Presse обговорює урядовий комунікат, ударяючи на те, що перед відкликанем язикових розпоряджень гр. Тун не може мати найменшої надії на те, що опозиція взагалі допустить до мериторичних нарад в раді державній. Щоби ся сесія мала який успіх, мусить усунути ся перше ся перепона. Се називає сей орган логікою фактів! А друга евентуальність, се є полагоджене угоди без ради державної, як се заповідає комунікат, буде хиба Австрію богато коштувати. Бо те уступство, що бар. Банфі дав австрійському правительству, мусів гр. Тун дорого оплатити. Се почуємо колісь з вясненя угорського президента міністрів в угорськім соймі, скільки на тім заробила Угорщина на Австрії.

Бути може, що оно вийде і так, як проповідає N. fr. Presse, але вину того буде можна закинути тільки опозиції і нікому більше. Тепер опозиція має нагоду показати, скільки она цінить державні і економічні інтереси вітчизни. І в ім'я того почуття зверне ся до них президент міністрів гр. Тун.

Дуже різкий відзив замістив Франц Кошут в своїм органі про акцію угорського правительства в справі угоди. Parturient montes, nascitur ridiculus mus... — зачинає пословицею. А хороша се миш. Такої хорошої ми ще не видали. Угорське правительство зробив остаточно залежним від австрійського правительства, чи маємо мати господарську самостійність, чи противно Угорщина має і на дальше позістати австрійською колонією та іти разом з нею просто перед себе — до руїни.

Партия независимости не позволит Мадьярам заснути спокійно. Там в Австрії можуть співати собі «Wacht am Rhein» і грозити, що відлучать ся від нас. Нехай сповнять свої грозби. Вже був час, коли ми були відділені від Австрії. Були се часи Людвика Великого і Матияса; тимчасом в пізнійшій добі спільного битю ми пережили Сольферіно, Магенту і Кенігрец. Коли-ж угорська корона ясніла світліше?

НОВИНКИ.

3 днем 1. вересня с. р. редакция і адміністрация «Руслана» перенесла ся до льокалю при ул. Ліндого ч. 5 в партері.

— Товариство руских женщин устроює в неділю дня 4. с. м. великий фестин в полученю з фантовою лотерією. Комітет починив всі приготования, щоби фестин випав величаво. Лотерія випосажена в велике число красних і цінних фантів. Проте маємо надію, що всі так місцеві як і доохрестні Русини схочуть своєю присутністю причинити ся до доброго успіху. Дохід призначений на убогу молодіж шкільну. Початок точно о год. 2-ій по полудни. — Перемишль 1. вересня 1898. — За комітет: *Ольга Пришлява. Софія Цеглинська.*

— Аматорське представлене відбуде ся в неділю дня 4. вересня в сали Каси ошадности в Коломиї, заходом товариства руских ремісників «Зоря». При співучасті п. Биберовия відиграє ся комедія в 4 акта гр. Цеглинського п. з. «Шляхта ходачкова».

— Віче економічне в Галичи відбуде ся в неділю дня 4-го вересня с. р. по полудни, заходом «Підгірської спілки для торговлі безрогами і рогатою худобою в Станиславові».

— «Общое собраніе» общества Мих. Качковського відбуде ся дня 8. вересня в Самборі в сали «Готелю Народного». Вечером того дня відбуде ся в тій самій сали музикально-декламаторський концерт.

— Іменованя і перенесеня. Василь Білецький іменованій професором акад. гімн. у Львові; др. Ант. Корділь в Стрию професором III. гімназії в Кракові; др. Тад. Вісньовський в Коломиї, проф.

гімн. Франца Йосифа у Львові. — Дійсними учителями іменовані: Людв. Млинек з Бучача при реальній школі в Тарнові, Стан. Белявський для Коломиї, Омелян Колодницький з Самбора для руских паралельок в Коломиї, Яросл. Ломницький, асистент львівської політехніки, при гімн. в Коломиї, Йосиф Мазур в Станиславові при гімназії в Бучачи, Петро Містинський в Самборі для руских паралельок в Коломиї, др. Тад. Трославський в Перемишлі для гімназії в Самборі, Іван Залуский у Львові для гімназії в Ярославі. — Провізоричним учителем іменованій Ігн. Бабський з Ряшева при гімназії в Бучачи.

— «Праведний гнів» «Дѣла». Духовенство жуковського деканата, зібране дня 25-го серпня с. р. в Боянці, виразило однодушно своє обуренє на поступованє духовенства тих деканатів, котрі доси не приступили до спільної акції що до неприпиняна не руских письм урядових. Доносячи о тім «Дѣло» обурює ся і підносить «праведний гнів» против сих деканатів за те, що они «вже добре розпочату акцію параліжують, ба, навіть приказів митроп. Консисторії і перемиского Еп. Ординарія та не поважують і не слухають». І ми поділяєм сей «праведний гнів», коли-б заравом в тім гніві не проявляла ся ціла перефідія «Дѣла»! Бо погадаймо лише, хто то научив провінцію, особливо-ж духовенство, не слухатись своїй начальній власті, хто для догодження личній амбіції кількох одиниць, в спілці з народними негаторами та очайдухами без чести і віри обнизив повагу тої власті до крайних границь? Чейже ще не забуло «праведне» «Дѣло» звісної перестороги, даної єму сею властю за злобні напади на повагу верховної власті Церкви, коли вже не згадувати про численні давнійші куренди на «Галичанина», у котрого «Дѣло», яко з природи більше тупоумне, побирає від кількох лт лекцій?! А вжеж підлі понад всяку міру відзиви «Галичанина» о бл. п. Кардиналі найліпше поминути згрядним мовчанєм. Ось як ви, «благородні» панове, вмієте поважати церковну власть, а мимо того маєте чоло домагати ся від других сего поважання, коли, очевидно, слуханє церковних властей сходить ся з вашими політичними заціями! Так виглядає опозиційна принципіальність в практиці!

— В літнім театрі у Львові через довший час давав вистави станиславівський польський театр ім. Фредри. Виставляли в більшій часті легкі, лекші і найлекші комедії, аж до неможливих фарс. Мимо того критика польська одушевлялась тим «літнім театром», хотій публіка виходила звідтам з почутєм страченого часу і гроший... Не хибло навіть овацій, вінців і букетів, не знати чи на перекір львівській дирекції театру, чи для реклами на провінцію. Вчора розпочав львівський театр представленя у літнім будинку і відразу впровадив иньшу атмосферу на сцену так вибором штуки, як і знаменитим ансамблем. Гра артистів була просто скінчена: без пересаді, без шаблону, плястична, гладка і з характеристичною індивідуальністю. При такім складі дирекція не має чого страхати ся односторонної чи упередженої критики. А провінції ми не завидуємо, коли буде мусіла дивити ся на захвалені львівськими польськими дневниками товсті фарси станиславівського театру...

— Про вибори до буковинського сойму пише «Буковина»: Хоть вибори розписані, то фізіономія Буковини не змінила ся так дуже, як то буває приміром в сусідній Галичині. Робить ся тут по більшій часті тихо, скрито, щоб ворог не знав нічого; одні лиш Молодо-Волохи роблять крик великий в «Patri-ї», розуміє ся на то, щоб заімповувати правительству. Сама-ж провінція волоска рухає ся лиш в декотрих частях, приміром в Кімполонгу і Сучаві. Про кандидатів говорить ся тут і там, але дефінітивно не поставлено ще нікого. Замітне то, що Волохи не вагують ся виступити і против своїх бувших союзників «русских консервативов», бо от Вольчинський на вічу в Чернівцях, говорячи про послованє Воляна, дуже негарно виражав ся про нього. Таку то і подяку має Волян за то, що Волохам вислугував ся... — Наші «русскіє» вештають ся також, хотіли би щось на гвалт зробити. В понеділок (ярмарковий день) зїхали ся були в Чернівцях у Воляна, щоб тут поговорити про вибори, а втягнуто тут навіть і Купчанка, що тепер приїхав з Відня і сидить в Бергометі над Прутом, бо він також задумує кандидувати в Кіцмани.

З рускої сторони веде тепер «Руска Рада» приготовлюючу працю. Виділ товариства порозуміває ся з мужами довіря по руских повітах, ті знов з селянами, щоб збагнути волю народну і після того поставити кандидатів. Яких канди-

датів поставить ся і де, то се оповістять ся вже в найближших днях, коли мужики і провінціо-нальна інтелігенція зазначать свою волю. На разі можемо лиш повідомити читачів, що до наших дотеперішних послів приходять численні листи від мужиків, щоб они кандидували в тих самих повітах, що доси. Супротив сего можемо назвати зовсім фальшивим донесенє Вukowiner Lügenpost, мов би то др. Стоцкий кандидував у Вижниці. При сих виборах буде др. Стоцкий кандидувати в садагурскім повіті, де має противника в особі бар. Мустаці.

— Огні. В Білогороді, пов. золочівського знищив огонь дня 24. серпня в протягу пів години 17 селянських загород, разом з цілим сегорічним збором. — В Підволочисках згоріли оноді три жидіські доми, а також стайні Зіссермана, де жертвою огню упало кілька волів і кільканайцять телят. — В Загайцях, в повіті підгавккім, згоріло дня 26. серпня 4 доми. — Подорожні, що іхали дня 30. серпня в полудне поспішним поїздом з Підволочиска до Львова виділа з вікон вагона великий огонь. То горіли о кількасот кроків від дворця в Зборові стирти збіжа, власність богатого жида. — З димом пішло 200 кіп необезпеченого збіжа.

Телеграми.

Відень, 1. вересня. На ювілейні торжества що мають відбутися в часі від 29. падолиста до 2. грудня с. р. у Відні, приїдуть російський наслідник престоло князь Володимир, італійський наслідник престоло, яко репрезентант короля Гумберта, саскі король і королева, та королі Сербії і Румунії. Цісар Вільгельм буде під той час над Нілем, але заповів свій приїзд до Відня на день 14. грудня, щоби особисто пожелати нашому цісареві.

Прага, 1. вересня. Праска Politik уважає передвчасними всякі домисли, як на міністерських конференціях постановлено довершити угоду, коли-б завела послідня проба з австрійською радою державною.

Речинець скликания ради державної подає ся газета на 25. вересня або аж на 3. жовтня.

Прага, 1. вересня. Narodni Listy уважають скликанє ради державної зовсім злишним, бо нема виглядів на які-небудь уступства зі сторони Німців. Орган уважає цілу акцію зверненою против Чехів і застерігає ся против того. Що до самої уговової акції каже, що она стоїть тепер на тім самім становиску, що перед півтора року.

Будапешт, 1. вересня. Голоси дневників уважають вислід міністерияльних конференцій тільки за нову проволочку, котра принесе мало хісна. Однак признають, що угорське правительство ділало в найліпшій інтенції, коли хоче дати ще раз нагоду австрійській раді дермавіній а властиво німецькій опозиції, полагодити справу угоди в парламентарній дорозі. Сли Німці не схотять полагодити сего природного завданя з причини своїх нещасних язикових справ, так возмуть на себе відвічальність за судьбу Австрії. Се буде за великий тягар на їх сили — і остаточно зірвуть усі нитки природні звязи Австрії з Угорщиною.

Париж, 1. вересня. Полковник Ненгу признав ся до сфалшованя документу, відчитаного дня 7. липня в палаті послів, котрий став доказом вини Dr. yfus-a. Вже давно наслідком листу Picquart-a до міністра війни Savaignasa, розпочало ся було слідство в тій справі. Міністер Savaignas сам довів полковника Ненгу-ого до признаня ся авторства сфалшованого документу. Зараз кавав арештувати Ненгу-ого і повідомив о тім президента міністрів Brisson-a. Президент міністрів апробував поступок Savaignas-a.

Париж, 1. вересня. Вчора поред полуднем в Елизейській палаті відбула ся нарада міністрів під проводом Fauga-a. Мимо зливного дощу велика юрба публіки облягала палату, очікуючи вістий про вислід наради.

**Порошок до зубів
Гайдера**

17

Найліпший, нешкідливий порошок до чищення зубів о сильнім запаху мятівім, не стираючий емалії і надаючий зубам сніжну білість.

Ціна коробки 25 кр.

Головний склад в аптиці

164 197—?

Жигм. Ружера

під «Срібним Орлом» у Львові.

Спеціаліст обуви непромакаючої власного винайдена!

ІВАН ЯРИМОВИЧ

СКЛАД і РУКОДІЛЬНЯ

обуви мужескої, дамської і для дїтїй

у Львові, площа Бернардинська число 10.

має честь повідомити отсим Вп. Публику, що виробляє **ОБУВЕ НЕПРОМАКАЮЧЕ** власного винайдена, з всякого рода шкір, як: **Обуве мужеске і дамске, також чоботи з холявами тревалі, надмірно легкі і по цінах дуже приступних.** — Також приймає до відновлення і направи **Кальоші і Плащі** кавчукові, всякі **гумові приряди** як також зельована обува кавчуком. — Всякі замісцеві замовлення виконує в можливо як найкоротшим часі. — Дякуючи за дотеперішні ласкаві взгляди, і поручаючись на дальше, остаю з глибоким поважанем

139 40—140

Іван Яримович.

Спеціаліст до направи кальошів і плащів кавчукових.

20% ДЕШЕВШЕ ЯК У ВІДНІ!

ДОСТАРЧАЄ ВСІЛЯКІ КАВЧУКОВІ ДРУКАРНІ ЧЕРЕНКОВІ ПЕГШЕ ГАЛ. ЗАВЕДЕНЕ РИТОВНИЧЕ ВАРСТАТ ДЛЯ ВИГОВІВ З МЕТАЛУ, ЛИТИХ НАПИСИЙ, МАЛЯРСТВА ШИЛДІВ і ФАБР. СТАМПИ ЛІТІ КАВЧУКОВИХ і ПРОЧ.

ІДРУКАРНІ ТАКОЖ З ЧЕРЕНКАМИ РУСКИМИ!!!

ГЕНРИК ШАПІРА

Львів, ул. Коперника ч. 3.

(ПОВІЧ АПТИКИ ПЕТРА МІКОЛЯША). 146 20—24

Цїнники gratis і franco.

Зміна льокалю.

Заложена фірма в року 1877-ім

Вольф Кавфман

перенесла ся з улиці Трибунальської ч. 1. на ул. Лукасіньского ч. 4. (площа Каструм), філія ул. Театральна 16.

Ново відкритий

СКЛАД МЕБЛІВ

також і виписичальня

заосмотрена в всілякі зняряди почавши від найбогатіших до найскромніших. Цїлі урядженя для покоїв до спаня, салонів, ідалень і др. — Меблї орїхові, ольхові, чорні, також зелїзні і гнуті, зеркала і т. д.

Цїни низькі і сталі.

З поважанем

В. Кавфман,

ул. Лукасіньского, ч. 1.

03 29—52

ГАРМОНІОМ

до науки сьїву церковного виготовляє спеціально парова фабрика інструментів

Івана Сливинського

у Львові, ул. Коперника ч. 16.

За порукою дає на рати. Прошу жадати цїнника.

Іван Сливинський

фабрикант органів і гармоніюм

у Львові.

205 10—15

Учитель

орган руского Тов. педагогічного двотижневник педагогічно-науковий, виходить від 1-го червня 1889

у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передклатна на цїлий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

КАІНІТ.

З порученя Високого Соїму урядив Краєвий Заряд продажи соли

склади каїніту

в слїдуючих місцевостях: в Білій, Белзі, Бохні, Бродях, Ежеску, Березові, Ходорові, Хшанові, Дембїци, Горлицях, Грибові, Ярославлі, Яслі, Яворові, Камінці Струмиловій, Кольбушовій, Кракові (Торговельний союз рільничих кружків ул. Пиарска 4.), Кросні, Лимановій, Любачові, Львові (Торговельний союз для рільничих кружків і сїльских склепів ул. Паньска 22), Ланьцуті, Мельци, Мостисках, Мисленичах, Новім Сончі, Олешницях, Перемишлі, Радехові, Раві, Рогатині, Розвадові, Ряшеві, Самборі, Сендзішові, Сінявій, Соколіві, Станиславіві, Стрию, Тарноберегу, Тарнові, Вадовицях, Величці, Золочеві і Жидачеві.

Ті склади получені з краєвими заступництвами продажи соли і заосмотрені таблицями і краєвим гербом.

Склади обовязані продавати каїніт у всякій жаданій скількості, почавши від 1 сотн. метра і без всяких формальностей.

Вагонами доставляє каїніту без дочислювання провізїї краєве бюро спедиції соли і каїніту в Калуші.

Се бюро, а так само і Краєвий Заряд продажи соли у Львові подає на жаданє безплатно всякі виясненя, блянкети, карти замовлень і брошурку, обявляючу ужите каїніту. В тій брошурці подані таксаж дати, з котрих кождий купуючий може без трудности сам обчислити, кїлько буде его коштувати жаданий каїніт. Такі брошурки можна також дістати в кождім Виділі повітовім.

Краєвий Заряд продажи соли (при Виділі краєвим) у Львові.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовлення і посередничить в закупнї:

Світло церковне

вирост з фабрики Іа по 70 зр., Па по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: **КАВУ** по 5 кіл. послїлках почт. в цїні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко **ВИНО** в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Іншї товари по умірених цінах. 76—?

Вже появила ся з друку

РУСКА КУХАРКА

або

Школа вареня по руски

містить 41 знаменитих зуп.

Всі печенї, які тільки можливі: Волів, баранячі вепрові і т. д.

Байцоване шинок, роблене знаменитих кишок і ковбас і т. п.

Мучні і яечні страви

Блини — Пизї і т. п.

Знамениті рускі пироги печені з сиром, капустою і т. п.

Роблене вкусного набїлу і т. п.

Цїна 70 кр.

По надїсланю переказом 76 кр.

висилає франко Друкарня народова

Ст. Манецкого і Сїлка, Львів. Готель

Жоржа.

Важне для родичів!

Приїме ся одного або двох учеників на мешканє з удержанєм. Добра опїка запевнена. Адреса: **Евстахій Данилюк** у Львові, ринок ч. 40. П. поверх.

РОБІТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХ

Емілії Соколовської

у Львові, Ринок ч. 29., І. п.

приймає ласкаві замовлення і виконує їх густо-206 вно і по приступних цінах. 33-104 **НАУКУ КРОЮ** удїляє в особних годинах. Замісцеві панночки приймає наполе шанє.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕРЪ”

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впреев. Митроп. і Преосв. Еп. Ординариятм всіх трех епархїй, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскї зняряди, збіжє в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкїд огневих.

„Дністеръ” вступив в 6-тий рік своєї діяльности з збільшеними фондами гваранційними, котрих стан з днем 31-го грудня 1897 виносить:

Фонд резервовий	73.874 зр. 47 кр.	} 176.143 зр. 87 кр.
Резерва премїй	52.269 „ 40 „	
Фонд основний	50.000 „ —	

Виплаченї шкїди до кїнця 1897 року 430.100 зр. 42 кр. Тарифи „Дністра” дуже умірковані, услїва обезпеченє користнї, а шкїди ліквідують ся безпроволочно. Полїси „Дністра” приймає Банк краєвий при пожитках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через „Дністеръ” в Товаристві взаїмних обезпеченє в Кракові, котре дає найкористнїйші услїва, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає полїси і квїти в рускім язїщі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністеръ”, стоваришенє з обмежевою порукою, удїляє пожитки за оплатою 5½% і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцію або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів третих осіб по 4½%. Удїл членський виносить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і пожитку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрѣ”. Інформації удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрестностях і де нема близько агентів „Дністра”, приймає ся.

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просвьїти”).

ЛЕВ НОВОСАД

(практикант віденський)

у Львові, ул. Крута ч. 7.

виконує мужеску, дамску і дїточу обув, також чоботи з холявами для духовенства по як найприступнїйших цінах

Рівнож приймає репарації кальошів. — З провінції вистанє старий оказ на міру. 136 83—140

МОЛОДИЙ здібний помічник

торговельний приїме місце під приступними услївами у Львові або на провінції.

Адрес: ул. Пекарска ч. 53.

Лаврів В.

1000

туток цигаретових за 1 зр. поручає фабрика туток

АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ

у Львові, лиця Галицька число 12. Замавляючим 5.000 туток разом опакованє і відєлка franco.